

DAVACI VE YÜRÜTMEN N

DURDURULMASINI STEYEN : Mahmut YET M

VEK L : Av. Ramazan AFAK
UETS adresi vardır.

DAVALI : Türk Optisyen-Gözlükçüler Birli i

VEK L : Av. Sançar Pusat KANMAM
UETS adresi vardır.

STEM N KONUSU : 10/03/2020 tarih ve 31064 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türk Optisyen-Gözlükçüler Birli i Yönetmeli inde De i iklik Yapılmasına Dair Yönetmeli in 8. maddesi ile aynı Yönetmeli in 55. maddesine eklenen "*Odaya kaydolmayı gerektiren mesleki faaliyetlerini herhangi bir sebepten dolayı bırakmı olanların talepleri halinde, yıllık aidat ödeme mecburiyeti ile seçme ve seçilme hakkı olmaksızın üyelik kayıtları devam eder*" ekindeki 12. fıkranın iptali ve yürütmenin durdurulması istemidir.

DAVACININ DD ALARI :

5193 sayılı Kanunun geçici 4. maddesinin 3. fıkrasında, 6643 sayılı Kanunun mali ve idari hükümleri ile disipline ili kin hükümlerinin kıyasen uygulanaca nın düzenlendi i, 6643 sayılı Türk Eczacıları Birli i Kanunu'nun 39. maddesinin (h) fıkrasına göre, Birlik Merkez Heyeti'nin kendi görev alanlarını ilgilendiren Kanunların uygulanmasına yönelik Yönetmelik taslaklarını hazırlayarak Büyük Kongrenin onayına sunma ve kabul edilenleri Resmi Gazete'de yayımlatma görevinin bulundu u, öte yandan, dava konusu Yönetmeli in Birlik Merkez Yönetim Kurulu'nun görevlerinin sayıldı ı 61/8-(f) maddesinde, "Görev alanına dahil konularda hukuki mevzuat taslakları hazırlayarak gerekirse Büyük Genel Kurulun onayına sunmak ve uygun görülenlerin Resmi Gazete'de yayımlanmasını sa lamak" düzenlemesindeki "gerekirse" ibaresinin hiç bir anlamının olmadığı, Merkez Yönetim Kurulu'nun yönetmelikle ilgili görevinin sadece yönetmelik hazırlamak olmasına ra men dava konusu Yönetmelik de i ikli inde Merkez Yönetim Kurulu'nun hem yönetmelik de i ikli i tasla nı hazırladı ı, hem uygun görü ü, hem yönetmelik Resmi Gazete'ye göndererek yayınlanmasını sa ladı ı, 61/8-(f) maddesindeki "gerekirse" ibaresinin çıkarılmasının da iddiasını do ruladı ı, Yönetmelik maddesine eklenen düzenlemenin Anayasa'nın 2. ve 135. maddesine aykırı oldu u, düzenleme ile seçme ve seçilme yasa ı getirilmesinin demokratik hukuk devleti ile ba da mayaca ı iddia edilmektedir.

DAVALI DARENİN SAVUNMASI :

Usule ilişkin olarak; ehliyet yönünden davanın reddine karar verilmesi gerektiği, esasa ilişkin olarak; Yönetmeliğin dayanağı 5193 sayılı Kanunun Geçici 4. maddesinin 3. fıkrasının özel kanun niteliğinde olduğu, Geçici 4. maddedeki prosedürün geçici mahiyette olduğu, maddenin 2. fıkrasına göre seçilen Merkez Yönetim Kurulunun kurucu vasfının ve bu kuruculuk vasfının bir icabı olarak fevkalade yetkilerinin bulunduğu, 6643 sayılı Kanunun 39/h maddesindeki usulün Birliğin ilk Birlik Genel Kurulu'nun yapılmasından sonra çıkarılacak yönetmelikler için geçerli olduğu, dava konusu düzenlemede "talepleri halinde" kaydına yer verilerek fıkranın uygulanmasının ilgililerin tercihine bırakıldığı, üyelikten ayrılması olup da odaya kayıt olmayı mecburi kılan mesleki faaliyetlere yeniden başlayacak olanların kanun gereğince yeniden odaya kayıt olmak zorunda oldukları ve bunun bir neticesi olarak yeniden odaya giriş aidatı ödemek mecburiyetinde kalacakları, söz konusu meslek mensuplarının odaya yeniden kayıt olmaları halinde bir daha giriş aidatı ödemek gibi bir maliyete girmelerini önlemek üzere dava konusu düzenleme getirildiği belirtilerek istemin reddi gerektiği savunulmuştur.

DANI TAY TETKİK HÂKİM : Sümeyra ÖZGEN

DÜ ÜNCES : Yürütmenin durdurulması isteminin reddi gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLET ADINA

Karar veren Danıştay Sekizinci Dairesince, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesi uyarınca dosyadaki belgeler incelendikten sonra işin gereği görülmüştür:

NCELEME VE GEREKÇE :

USUL YÖNÜNDEN:

Davalı idarenin usule dair itirazları kabul edilmeyerek işin esasını incelendi.

İLGİLİ MEVZUAT:

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinin 2. fıkrasında, idari işlemin uygulanması hâlinde giderilmesi güç veya olanaksız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması koşullarının birlikte gerçekleşmesi durumunda yürütmenin durdurulmasına karar verileceği kuralı yer almıştır.

HUKUK DEĞERLENDİRME:

Dairemizin 12/05/2020 tarih ve E:2020/2771 sayılı kararıyla, dava konusu Türk-Optisyen-Gözlükçüler Birliği Yönetmeliği'nin dayanağı olan 5193 sayılı Optisyenlik

Hakkında Kanun'un Ek 1. maddesinin Anayasa'nın 7., 123. ve 135. maddelerine; Geçici 4. maddesinin 3. fıkrasında yer alan "*5/1/1956 tarihli ve 6643 sayılı Türk Eczacıları Birli i Kanununun mali ve idari hükümleri ile disipline ili kin hükümleri kıyasen uygulanır.*" cümlesindeki "*disipline ili kin hükümleri kıyasen uygulanır.*" kısmının ise, Anayasa'nın 2. ve 38. maddelerine aykırı oldu u kanısına ula lması nedeniyle Anayasa Mahkemesi'ne ba vurulmasına karar verilmi tir.

Anayasa Mahkemesi'nin 22/06/2021 tarih ve 31519 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 29/04/2021 tarih ve E: 2020/80, K: 2021/34 sayılı kararıyla,

1-Kanun'un Ek 1. maddesinin ikinci fıkrasının "*Odalar ile Birli in te kili, bunların yurt içindeki ve yurt dı ındaki faaliyetleri, organları, organların görevleri, toplantıları, karar alı usulleri, gelirleri, giderleri, seçimi, seçilme yeterlilikleri, seçimlerin yapıllı usulü, fesih, tasfiye ve iptale ili kin hususlar, mesleki sicil, hizmet bedellerinin ve aidatların tespiti, disiplin cezaları ile infaz edili usulleri, odalar ve Birlik ile ilgili di er i ve i lemlere ili kin yönetmelik hazırlanır,...*" düzenlemesi yönünden, Anayasa'nın 135. maddesinin birinci fıkrasına göre tüzel ki ili in kanunla kurulabilmesinin, bunu öngören kanuni düzenleme yapılmasını gerekli kıldı ı, nitekim 5193 sayılı Kanun'un ek 1. maddesinin birinci fıkrasında da bu Kanun'a tabi meslek mensuplarının Odalar ve Birlik olmak üzere kamu kurumu niteli inde meslek kurulu larını te kil edece inin hükme ba landı ı, ancak bir kamu tüzel ki isinin kanunla kurulması ile kastedilenin bu tüzel ki inin adının belirtilerek kurulaca ının öngörülmesinden ibaret olmadı ı, tüzel ki inin örgütlenmesi kapsamında organlarına, organlarının ne ekilde olu turulaca ına, bu organlar vasıtasıyla yerine getirilecek olan görevlerinin dolayısıyla hak ve fiil ehliyetinin sınırlarına ili kin hususlarda da genel çerçevenin kanunla belirlenmesi gerekti i, Kanun incelendi inde konuya ili kin yasal çerçeve ve temel kurallar belirlenmeksizin itiraz konusu kuralda belirtilen hususlarda düzenleme yapma yetkisinin yönetmeli e bırakıldı ı, Kanun'un geçici 4. maddesinde itiraz konusu kuralda belirtilen bazı hususlara ili kin kanuni düzenlemelere yer verilmi ise de bunların Odalar ile Birli in ilk kurulu anında geçerli esasları belirleyen geçici nitelikte hükümler oldu u gerekçesi ile kuralın Anayasa'nın 7. ve 135. maddelerine aykırı oldu undan iptaline karar verilmi tir.

2- Kanun'un Ek 1. maddesinin ikinci fıkrasının kalan kısmının, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kurulu u ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 43. maddesinin 4. fıkrası gere ince iptaline karar verilmi tir.

3- Kanun'un geçici 4. maddesinin üçüncü fıkrasının birinci cümlesinin 5193 sayılı Kanun'un ek 1. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "*Odalar ile Birli in te kili, bunların yurt içindeki ve yurt dı ındaki faaliyetleri, organları, organların görevleri, toplantıları, karar alı usulleri, gelirleri, giderleri, seçimi, seçilme yeterlilikleri, seçimlerin yapıllı usulü, fesih, tasfiye ve iptale ili kin hususlar, mesleki sicil, hizmet bedellerinin ve aidatların tespiti, disiplin cezaları ile infaz edili usulleri, odalar ve Birlik ile ilgili di er i ve i lemlere ili kin yönetmelik hazırlanır,...*" bölümünün iptali nedeniyle uygulanma imkânı kalmadı ından iptaline karar verilmi tir.

4- Kanun'un geçici 4. maddesinin üçüncü fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan "...disipline ilikin hükümleri kıyasen uygulanır." ibaresinin esasına ilikin inceleme "...disipline ilikin hükümleri..." ibaresi ile sınırlı olarak yapılarak, itiraz konusu kuralın eczacılık meslek mensuplarının tabi olduğu 6643 sayılı Kanun'un disipline ilikin hükümlerinin optisyenlik meslek mensuplarına kıyasen uygulanmasını öngördüğü, kuralın disiplin suçu tekil eden fiiller, bu fiillere uygulanacak yaptırımlar ve bu yaptırımların uygulanması da dâhil olmak üzere pek çok hususu kapsadığı, optisyenlik ile eczacılık mesleklerinin farklı meslekler olduğu ve mensuplarının farklı meslek kuruluşlarına tabi olduğu dikkate alındığında disipline ilikin hususlarda kıyasen uygulamayı öngören kuralın belirsizliye yol açtığı gerekçesi ile kuralın Anayasa'nın 2. maddesine aykırı olduğu undan iptaline karar verilmiştir.

Ayrıca, iptal hükmünün, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin 3. fıkrası gereğince, kararın Resmi Gazete'de yayımlanmasından itibaren 9 ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir.

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasa'sının "Anayasa Mahkemesinin kararları" başlıklı 153. maddesinde, "Anayasa Mahkemesinin kararları kesin ve iptal kararları gerekçesi yazılmadan açıklanamaz.

Anayasa Mahkemesi bir kanun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin tamamını veya bir hükmünü iptal ederken, kanun koyucu gibi hareketle, yeni bir uygulamaya yol açacak biçimde hüküm tesis edemez.

Kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi veya Türkiye Büyük Millet Meclisi kararıyla da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararla tırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden itibaren bir yılı geçemez.

İptal kararının yürürlüğe girmesinin ertelendiği durumlarda, Türkiye Büyük Millet Meclisi, iptal kararının ortaya çıkardığı hukuki boşluğu dolduracak kanun (...) teklifini öncelikle görüşüp karara bağlar.

İptal kararları geriye yürümez.

Anayasa Mahkemesi kararları Resmî Gazetede hemen yayımlanır ve yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzel kişileri bağlar." hükmü yer almaktadır.

03/04/2011 tarih ve 27894 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6216 sayılı Anayasa Mahkemesi'nin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un "Mahkeme kararları" başlıklı 66. maddesinde; "(1) Mahkeme kararları kesin ve Mahkeme kararları Devletin yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzel kişileri bağlar.

(2) İptal kararları geriye yürümez.

(3) Mahkemece iptaline karar verilen kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi veya

Türkiye Büyük Millet Meclisi çtüzü ü veya bunların belirli madde veya hükümleri, iptal kararının Resmî Gazetede yayımlandı ı tarihte yürürlükten kalkar. Mahkeme gerekli gördü ü hâllerde, Resmî Gazetede yayımlandı ı günden ba layarak iptal kararının yürürlü e girece i tarihi bir yılı geçmemek üzere ayrıca kararla tırabilir.

(4) Mahkeme, bir kanun, Cumhurba kanlı ı kararnamesi veya Türkiye Büyük Millet Meclisi çtüzü ünün tamamını veya bir hükmünü iptal ederken, kanun koyucu gibi hareketle, yeni bir uygulamaya yol açacak biçimde hüküm tesis edemez.

(5) Mahkeme kararları gerekçeli olarak yazılır. pthal kararları gerekçesi yazılmadan açıklanamaz.

(6) Karar taslaklarının hazırlanması ve görü ülmesine ili kin esaslar çtüzükte gösterilir.

(7) Kararlar, inceleme veya yargılamaya katılan ba kan ve üyeler tarafından imzalanır. Muhalif kalanlar, kararda muhalefet nedenlerini çtüzükte belirtilecek süre içinde yazılı olarak teslim ederler. Kararlar ilgililere bu ekliyle tebli olunur.

(8) pthal ve itiraz ba vuruları sonucu verilen gerekçeli kararlar Resmî Gazetede hemen yayımlanır." hükmüne yer verilmi tir.

Yukarıda yer alan anayasal ve yasal hükümlerle, Anayasa Mahkemesi'nin, iptal kararlarının yürürlü ünü bir yıla kadar erteleyebilece i öngörölmü ve Anayasa Mahkemesi kararlarının yargı mercileri dahil herkesi ba layaca ı belirtilmi tir. Anayasa'nın yukarıda belirtilen hükmünde yer alan erteleme kararı sadece kanun koyucu için de il, idareler ve di er ki iler için de geçerli bir kuraldır. E er aksi öngörölmü olsaydı, bunun anılan Anayasa hükmünde açıkça belirtilmesi gerekti i üphesizdir. Nitekim Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararlarının yürürlü ünü erteledi i bir çok kararında, erteleme gerekçesi olarak, iptal nedeniyle do acak hukuksal bo lu un kamu yararını ihlal edici nitelikte olmasının gösterilmesi de erteleme kararının sadece Kanun koyucu için geçerli olmadığını desteklemektedir.

Bu itibarla, Anayasa Mahkemesi bir kanun hükmünü Anayasaya aykırı bulup iptal etti inde ve anılan iptal kararının yürürlü ünü erteledi inde, söz konusu ertelemenin bu Kanun'a dayalı olarak tesis edilen düzenleyici veya bireysel nitelikteki i lemlerin iptali istemiyle açılan davalara olan etkisinin irdelenmesi gerekmektedir.

Anayasa Mahkemesi'nin bir kanun hükmünü Anayasaya aykırı olması nedeniyle iptaline karar verip, anılan iptal kararının yürürlü ünü erteledi inde, bu düzenlemeye dayalı olarak tesis edilen i lemler erteleme nedeniyle do rudan hukuka aykırı hale gelmeyece inden, benzer durumlarda ilgili Danı tay Dairesi ve mahkemelerce, uyu mazlı ın çözümünde davanın hangi tarihte açıldı ının, ilgili Kanun hükmünün Anayasa Mahkemesi'nce ne zaman iptal edildi inin, bu kararın hangi tarihli Resmî Gazete'de yayımlandı ının, iptal kararının yürürlü ünün ertelenip ertelenmedi inin ve bunun süresinin, erteleme süresi içerisinde veya sonrasında iptal kararının gerekçeleri do rultusunda yeni bir düzenleme yapılıp yapılmadı ının mutlak suretle dikkate alınması gerekmektedir.

Davada, Anayasa Mahkemesi'nce somut norm denetimi sonucunda iptal kararının Resmi Gazete'de yayımlanma tarihi olan 22/06/2021 tarihinden ba layarak 9 ay sonra yürürlü e girmesine karar verilmi olup, Anayasa Mahkemesi'nin 29/04/2021 tarih ve E:2020/80, K:2021/34 sayılı kararıyla iptal edilen düzenlemenin, iptal kararınının yürürlü e girece i tarihe kadar yürürlükte oldu u ve hukuk aleminde sonuç do urdu u görülmektedir.

Bu durumda, davanın bu a amasında Anayasa Mahkemesi'nce iptal hükmü yürürlü e girmedi inden, dava konusu Yönetmeli in dayana ı 5193 sayılı Optisyenlik Hakkında Kanun'un Ek 1. maddesinin 2. fıkrası, Geçici 4. maddesinin 3. fıkrasının birinci cümlesi ve fıkra da yer alan "5/1/1956 tarihli ve 6643 sayılı Türk Eczacıları Birli i Kanununun mali ve idari hükümleri ile disipline ili kin hükümleri kıyasen uygulanır." cümlesindeki "disipline ili kin hükümleri kıyasen uygulanır." kısmı yürürlükte oldu undan, 2577 sayılı Kanunun 27. maddesi yönünden de erlendirme yapılması gerekmektedir.

2577 sayılı Kanunun 27. maddesinde, yürütmenin durdurulması kararı verilebilmesi, idari i lemin uygulanması hâlinde giderilmesi güç veya olanaksız zararların do ması ve idari i lemin açıkça hukuka aykırı olması ko ullarının birlikte gerçekte mesi artına ba lanmı olup, davacı tarafından, idari i lemin uygulanması hâlinde giderilmesi güç veya olanaksız zararların do aca ına ili kin somut bir bilgi veya belge sunulmamı olması kar ısında, davada 2577 sayılı Kanunun 27. maddesinde yer alan ko ulların birlikte gerçekte medi i anla ıldı ından yürütmenin durdurulması isteminin reddine karar verilmesi gerekti i sonucuna varılmı tır.

KARAR SONUCU

Açıklanan nedenlerle,

1. 2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinde öngörülen artların bulunmaması nedeniyle **YÜRÜTMEN N DURDURULMASI HAKKINDAK STEM N REDD NE**,

2. Kararın tebli ini izleyen günden itibaren 7 (yedi) gün içerisinde Danı tay dari Dava Daireleri Kurulu'na itiraz yolu açık olmak üzere,

30/06/2021 tarihinde oybirli i ile karar verildi.

**Ba kan
Yüksel
ÖZTÜRK**

**Üye
Ahmet Yahya
ÖZDEM R**

**Üye
Yücel
BULMU**

**Üye
Tülay
BULGURCU**

**Üye
Mustafa Nafiz
ACAR**